

Біржовий обіг, який визначено в цінах, що склалися на момент укладання угод, на реалізовані товари (без податку на додану вартість), становив 225,9 млн.грн. Основними біржовими товарами у регіоні були продукція рослинництва, лісоматеріали, деревина та вироби з деревини. Сучасний біржовий механізм має всебічно сприяти встановленню господарських зв'язків між виробниками та споживачами аграрної продукції; залучати до біржових торгів товарні партії сільгосппродукції, необхідні для забезпечення сільськогосподарських підприємств; створювати умови для укладання угод; формувати ринкові ціни на продукцію, які відбивають реальний рівень попиту та пропозиції.

Сфера діяльності товарної біржі, як правило охоплює міжрегіональний, національний і міжнародний ринки. У зв'язку з цим на регіональному рівні основну роль мають відігравати елементи інфраструктури нижчого рівня – агроторгові дома, оптові ринки, тощо. Метою створення агроторгових домів є формування ринкового середовища, шляхом розвитку товарно-грошових відносин, більш вигідної реалізації виробленої продукції і поліпшення матеріально-технічного постачання агропромислових товаровиробників. Ці ринкові інституції функціонують, як правило, на районному чи регіональному рівні, виступаючи по суті проміжною ланкою між товаровиробником і системою аграрних бірж у процесах збуту виробленої продукції і матеріально-технічного постачання. Основою для виробництва продовольства залишається сільськогосподарська галузь. Станом на 1 липня 2010 р. у сільському господарстві Чернігівської області налічувалося 1031 сільськогосподарських підприємства, з них фермерські господарства становили 472 (45,8%), господарські товариства – 304 (29,5%), приватні підприємства – 143 (13,9%), виробничі кооперативи – 40 (3,9%), підприємства інших форм господарювання – 63 (6,1%), незначна частка державних підприємств – 9 (0,8%)[3]. Зміни, що відбуваються у системі реалізації продукції сільськогосподарськими підприємствами Чернігівської області, характеризують дані таблиці 2. У структурі збуту зернових культур частка реалізації переробним підприємствам у 1990 р. становила 73,4%, населенню – 24,8%, на ринку – 1,8%, у 2010 р. відбулися суттєві зміни у каналах реалізації зернових культур, так переробним підприємствам продавали 2,8%, на ринку – 4,5%, населенню – 0,8%, за іншими каналами – 91,9%. Змінилася структура реалізації олійних культур у 1990 р. частка реалізації переробним підприємствам становила 100%, а у 2010 році переробним підприємствам реалізовували 5,3%, на ринку – 3,0%, за іншими каналами – 91,7%.

Таким чином, інфраструктура продовольчого ринку є однією з основних передумов його стабільного функціонування. Розвиток інфраструктури є неможливим без підвищення ефективності діяльності окремих інфраструктурних елементів. Перспектива подальших наукових пошуків має бути спрямована на поглиблення досліджень окремих чинників впливу на формування інфраструктурного забезпечення продовольчих ринків на рівні окремого регіону.

Література: 1. Белявцев М. І. Оптові продовольчі ринки в комплексі інфраструктури товарного ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com.ua/marketing/optovi_prodogolchi_rinki_kompleksi_infrastrukturi_tovar_pogo_rinku 2. Белявцев М. І. Інфраструктура товарного ринку / М. І. Белявцев. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 416 с. 3. Статистичний щорічник Чернігівщина за 2010 рік / за ред. Д. І. Ашихміної. – Чернігів : головне управління статистики у Чернігівській області, 2011. – С. 113-114.

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У КОНТЕКСТІ ОСМИСЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Двигун С.М., АМУ, м. Київ, Україна

Теоретико-методологічні аспекти проблеми розвитку системи державного управління у сфері зовнішньоторговельної діяльності та визначення механізмів їх реалізації вимагають розробки науково обґрунтованої Концепції розвитку зовнішньоторговельної політики у контексті осмислення реальних економічних процесів, пов'язаних з необхідністю забезпечення

економічної безпеки України в умовах глобалізації міжнародних економічних зв'язків з урахуванням комплексного підходу до розв'язання проблеми, а саме: шляхом поєднання регуляторних, економічних, організаційних та правових важелів державного регулювання ЗЕД через систему державних органів [1, с. 56].

Змістове наповнення даної Концепції має утримувати:

- обґрунтування об'єктивних передумов, сутності і ролі зовнішньоторговельної політики України;
- розроблення методологічного інструментарію дослідження зовнішньоторговельної політики за умов формування інтеграційної економіки;
- обґрунтування методологічних підходів до формування засад та принципів функціонування зовнішньоторговельної політики в глобальному ринковому середовищі ;
- аналіз сучасних моделей зовнішньоторговельної політики наднаціонального рівня та визначення можливості їх адаптації для використання в Україні з метою реалізації її економічних інтересів та інтересів національної безпеки на світовому ринку;
- визначення критеріїв й важелів підвищення ефективності функціонування системи державного регулювання та контролю зовнішньої торгівлі в контексті забезпечення її економічної безпеки;
- дослідження місця і ролі правових регуляторів в Україні у розвитку глобальних інтеграційних процесів та їх впливу на стан економічної безпеки;
- аналіз економічних наслідків інтегрування України до світового простору на глобальному рівні в контексті забезпечення її національної безпеки;
- моделювання процесу тарифного та нетарифного реформування з урахуванням інтеграційних процесів та вимог економічної безпеки.

Динамічний та відносно прогнозований характер змін у системі світового господарства, широкомасштабна трансформація українського суспільства зумовлюють необхідність обґрунтування алгоритму оптимальної та зваженої взаємодії національної економіки з міжнародним економічним співтовариством [2].

Митна справа як прерогатива діяльності держави щодо реалізації національних інтересів та зміцнення економічної безпеки набуде свого якісного стану за умови фундаментального науково-теоретичного дослідження суті, особливостей дії та використання в практиці господарювання механізму державного регулювання експортно-імпортних операцій, які на нашу думку мають вестися одразу за декількома взаємопов'язаними та взаємозалежними напрямками:

У сфері нормативно-правового забезпечення:

- функціонально-правовий аналіз та чинного законодавчо-нормативного забезпечення зовнішньоторговельної діяльності та діяльності митних органів;
- моніторинг міжнародного законодавства з організації та державного регулювання ЗЕД;
- удосконалення нормативно-правової бази функціонування митної системи шляхом забезпечення взаємозв'язку норм і принципів митного законодавства із зовнішньоекономічним, податковим, валютним, цивільним, кримінальним, транспортним законодавством у частині, що стосується митної справи;
- удосконалення механізму реалізації форм і методів процесуальної діяльності митних органів у правоохоронній сфері боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил;

У сфері розвитку системи митного контролю та митного оформлення:

- раціоналізація та спрощення процедур митного оформлення товарів, які переміщуються через митний кордон України;
- пошук та апробація нових і вдосконалення існуючих форм і засобів митного контролю з урахуванням вимог Кіотської конвенції та рекомендацій Міжнародної митної організації;
- створення єдиної інтегрованої інформаційно-аналітичної системи обліку суб'єктів ЗЕД і контролю зовнішньоекономічних операцій та платежів за ними адаптованої до світових вимог;
- розробка рекомендацій з удосконалення організаційно-управлінської структури митної служби для забезпечення ефективності заходів направлених на виявлення товарів і

транспортних засобів, що приховані від митного контролю та оподаткування створення підрозділів митної розвідки.

У сфері митного регулювання: вдосконалення механізму митного регулювання шляхом через гнучке застосування митного тарифу і методів визначення митної вартості для різних режимів ЗЕД; визначення переліку окремих категорій критичних товарів та фіксованої межі митної вартості для нарахування митних платежів за ними; розробка заходів для підвищення контролюючої функції митних органів за дотриманням правил сертифікації імпортованої продукції та захисту українського ринку від недоброякісних товарів; удосконалення системи нетарифного регулювання зовнішньоторговельної діяльності та удосконалення митно-тарифних та нетарифних методів регулювання інвестиційних процесів, які стимулюють розвиток міжнародної кооперації виробництва на підставі довгострокових контрактів і угод; розробка механізму забезпечення прозорості митних процедур та інформування учасників зовнішньоекономічної діяльності про правила митного регулювання зовнішньої торгівлі. Зовнішньоторговельна політика є засобом коригування і використання механізму митного регулювання в залежності від конкретної внутрішньо – та зовнішньоекономічної ситуації. Але це коригування можливе лише за умови пізнання самого механізму митного регулювання. Тобто потрібно дослідити дію цього механізму. Митна справа лише розкриває зміст певних процесів й відносин та характер їх здійснення. На питання як повинні відтворюватись митні відносини, чому саме так, а не інакше – має дати відповідь дослідження механізму митного регулювання.

Література: 1. Глобальний конкурентний простір: Монографія / О.Г. Білорус, Ю.М. Пахомов, І.Ю. Гузенко, О.К. Скаленко, О.В. Гаврилюк; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України, Міжнар. асоц. "Україна - Рим. клуб", Міжнар. ін-т глобалістики. — К., 2007. — 680 с. 2. Гриньова В.М., Новікова М.М. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. – Х.: Видавничий Дім „ІНЖЕК”, 2004. – 756с.

СИСТЕМА БЮДЖЕТІВ ЯК ОСНОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФІНАНСОВОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

Джерелейко С.О., ХНУ, м. Хмельницький, Україна

Економічні умови сьогодення, зміни в зовнішньому середовищі функціонування, жорстка конкуренція вимагають від підприємств постійного підвищення результативності своєї діяльності, оптимізації використання грошових коштів, пошуку більш ефективних засобів контролю доходів і витрат, що спонукає їх застосовувати нові, більш прогресивні інструменти управління, одним з яких є бюджетування, що вже понад півстоліття активно використовується в діяльності господарюючих суб'єктів економічно розвинених країн світу.

Українськими підприємствами на даний час бюджетування також активно опановується, однак поки що існує переважно в найпростіших формах, що вказує, певною мірою, на відсутність знань про переваги бюджетування та досвіду управління на основі бюджетів. На думку автора, бюджетування представляє собою технологію планування системи взаємопов'язаних бюджетів підприємства та його структурних підрозділів на майбутній період часу, здійснення обліку та аналізу відхилень від бюджетних показників, а також контролю за їх виконанням з метою досягнення оптимального співвідношення доходів і витрат підприємства та підвищення фінансової обґрунтованості прийняття управлінських рішень [1, с.78]. В процесі впровадження бюджетування здійснюються розрахунки, що дозволяють своєчасно та в повному обсязі визначити необхідні величини фінансових ресурсів для забезпечення функціонування господарюючого суб'єкта, а також джерела їх надходження, організувати діяльність за структурними підрозділами та координувати їх роботу, а, головне, контролювати достовірність та своєчасність виконання бюджетів.

Це досягається за рахунок розробки та налаштування адаптованої до конкретно обраного підприємства організаційно-фінансової моделі бюджетування діяльності, яка представляє собою перелік показників, методи їх розрахунку, черговість розрахунків та характер їх взаємозв'язку [2, с. 265], а також види і форми бюджетів та розрахунків до них. Особливостями її побудови є